

Barn som pårørende

Webinar 7. oktober 2021

Arrangør: Statsforvalteren i Trøndelag og KoRus

Målgruppe: Ledere og ansatte i aktuelle tjenester i kommunene: Den kommunale helse- og omsorgstjenesten som fastleger, rus- og psykisk helsetjenesten, hjemmetjenesten, NAV, helsestasjon, oppvekst, PPT, barnevern. I tillegg brukerorganisasjoner og andre som har interesse

Avslutningsinnlegg

Frank Jenssen, Statsforvalter i Trøndelag

Ingen barn skal måtte ta omsorgsansvar for familie eller andre

Takk for et spennende og inspirerende webinar. Formålet med denne formiddagen er at barn som på et eller annet vis har endt opp som pårørende, skal fanges opp og få den oppfølgingen de trenger.

Ulike undersøkelser forteller noe om omfanget på landsbasis – i makro. Flere hundre tusen barn opplever hvert år å være pårørende til pasienter i spesialisthelsetjenesten, flere hundre tusen har også en forelder med psykisk lidelse eller alkoholmisbruk (eller begge deler), og mange har søsken med store omsorgsbehov. Og vi vet med kunnskap i nasjonal tilsynsaktivitet at barn til personer med psykisk lidelse og rusproblem slett ikke alltid blir sett eller fulgt opp.

Om utfordringen virker stor på samfunnsnivå, så kan vi jo bare forestille oss hvordan det oppleves på individnivå, hos hvert enkelt barn.

For all del: Det kan være fint å kjenne at du er til nytte for noen du er glad i, å være med å hjelpe til. Men uten ansvarlige voksne som kan sette grenser og ta voksenansvaret, risikerer vi at ungene selv utvikler sykdom eller får andre problemer.

I dag har vi møtt flotte ungdommer i en film, i tillegg til Elisabeth som har vært med oss live her, som alle har fortalte om hvordan de har opplevd det å være barn og pårørende. Det gjør inntrykk, og takk til alle som stiller opp og deler egne historier.

Skal vi klare å fange opp disse unge pårørende – barna – og bidra til at de og familiene deres får bedre rammer for livene sine, krever det god jobbing av folk som forstår seg på hvordan sykdom hos foreldre eller søsken påvirker barna, deres livssituasjon og deres helse.

For eksempel:

Jobber du i en tjeneste som møter foreldre, bør du kunne kartlegge og følge opp hvordan barna sin situasjon er, og vite hvem som er riktig instans hvis barna har behov for ekstra informasjon eller oppfølging.

Jobber du i en tjeneste som møter barn og unge, må du våge å bry deg. Det handler også om at du må kunne snakke med barn og unge om vanskelige temaer, som sykdom og død, vold og overgrep. Og å kunne gjøre det på en måte som er tilpasset alder, modenhet, språk og kultur.

Nettopp for å kunne støtte ansatte som skal ta disse samtalene, så finnes det mange verktøy, der Barnespor er ett av dem, og som vi har hørt Helga Melkeraaen snakke om i dag.

Siri Gjesdahl fra BarnsBeste ga oss helt i starten av dette webinar et en god innføring i lovkrav, nasjonal pårørendeveileder og pårørendestrategi. Og vi hørt Mary-Ann Espaa, også fra BarnsBeste, snakke om hvordan tjenestene kan sikre barn som pårørende god oppfølging i kommunene.

Det er viktig med innsats fra hver enkelt. Men vi må jobbe i lag. Og vi er mange som kan ha en rolle: Helse- og omsorgstjenesten, oppvekst, NAV, PPT, barnevern, spesialisthelsetjenesten. Alle kan jo ikke være overalt bestandig, men hvordan klarer vi å sette inn rett kompetanse og få til den beste samarbeidskonstellasjonen – som er tilpasset den konkrete situasjonen og menneskene som er involvert?

I den sammenheng var det inspirerende og lærerikt å høre fra Namsos kommune sitt prosjekt om «Tverrfaglig samhandling – barn som pårørende». Det slo meg at ved siden av «barn» og «pårørende», så er kanskje «tverrfaglig» det mest brukte ordet i dagens webinar. Men for å få til tverrfaglighet i praksis, så må jo hver enkelt tjeneste vite hvilket ansvar man har og hva man selv kan gjøre. Når du vet det, så er det lettere å ha med seg noe som viktig for barnet – og familien – når man setter seg ned ved det tverrfaglige samarbeidsbordet. Sånn som eksempelet Jill Heidi Pallin fra Statsforvalteren ga oss, om hvordan NAV kan ivareta barneperspektivet.

Det er viktig at alle dere som er i nøkkelposisjoner for disse barna, har et system av rutiner i ryggen når dere skal ivareta disse barna. «System i ryggen» betyr i denne sammenheng samarbeid mellom ulike enheter og ansatte, og ikke minst lederforankring på tvers av sektorene. Derfor har vi i dag, dere hørte nettopp

Thea og Lars redegjøre for det, invitert kommuner til å delta i et nettverk i regi av KoRus, Utviklingssenteret for sykehjem og hjemmetjenester i Trøndelag og Statsforvalteren for å bidra til dette. Vi håper alle ser at dette kan være til nytte nettopp for å styrke arbeidet med tverrfaglig forankring og implementering – til beste for de barna vi har snakket om i dag.

Hos Statsforvalteren i Trøndelag jobber vi på mange fagområder, men vi har én felles visjon: At Trøndelag skal være et godt sted å bo, vokse og virke – for alle. Når vi sier for alle, så mener vi det – samme hvor du bor, samme om du har store eller små utfordringer, om du er syk eller frisk, om du er ung eller gammel.

Det betyr også at barn som er pårørende skal oppleve voksne som ser dem og bryr seg, slik at de ikke endre opp med å ta omsorgsansvar for sine nærmeste. De skal fortsette å få være glad i dem de er glade i, men de må også få lov til å være barn. Unger skal få den hjelpen og støtten de trenger for å utvikle og mestre **sine egne liv**.

Takk til alle som var med i formiddag, særlig takk til alle gode bidrag og lykke til viktig arbeid – og tverrfaglig samarbeid! – for barnas beste!